

Monumentnummer*: 527067

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 19 juli 2004
Kadaster deel/nr 82950/135

Woonplaats* Ede
Gemeente* Ede
Provincie* Gelderland

Locatiennaam TO Akulaan 10A, Ede
Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente* Ede
Sectie* C
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 3862

Omschrijving**

Omschrijving onderdeel 5: HERINNERINGSBANK.

Inleiding

Voor de westvleugel gelegen GEDENKTEKEN uit 1938, in de vorm van een ZITBANK, vervaardigd naar een ontwerp van Brouwer's Aardewerkfabriek te Leiderdorp en opgetrokken in een sobere expressieve stijl die invloeden vertoont van de Art Déco. Aangeduid onder nummer 5 op bijbehorende kaart. De herinneringsbank was een cadeau van de Edese burgerij aan de directie van de Enka ter gelegenheid van het vijftwintigjarig jubileum van de productie van kunstvezel in Nederland. In juni 1913 werd in Arnhem de eerste in Nederland gemaakte kunstzijde verkocht. Dat gedenkwaardig moment was in 1938 vijftwintig jaar oud.

De N.V. Brouwer's Aardewerkfabriek te Leiderdorp was opgericht door keramist en pottenbakker W.C. Brouwer, die veel experimenteerde met technieken, kleuren en glazuren en daarbij tot een zeer hoog peil reikte. Hij was beïnvloed door de Engelse Arts and Crafts-beweging en streefde in zijn ambachtelijk vervaardigde keramische ontwerpen naar eenvoud zonder herkenbare voorstellingen. Zijn sieraardewerk viel bijzonder in de smaak bij de moderne bloemistenstand en Brouwer vond hier een belangrijke afnemer voor de vele door zijn bedrijf vervaardigde bloemenvazen.

Omschrijving

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De symmetrisch ontworpen zitbank staat op een in cement gevat grindbed. Een glanzend gelakt houten zitvlak steunt op twee in baksteen opgetrokken pijlertjes, die aan de zichtzijde met keramische afbeeldingen van twee kunstzijde-cones zijn afgedekt. De bank is ingeklemd tussen twee gemetselde zijleuningen, beide afgedekt met zandstenen vormstenen. De zijleuningen worden aan de voorzijde afgesloten met twee markante keramische vazen, lange tijd het handelsmerk van Brouwers fabriek. De cilindervormige vazen, met ingesnoerde onder en (oorspronkelijk) bovenkant, zijn voorzien van ingegrifte abstracte versieringsmotieven. Ze hebben hun bekroning thans verloren. Hoge rugleuning met divers sierkeramiek en in het midden een blauwgroen geglazuurde plaquette met afbeelding van een arbeider uit de ENKA-spinnerij en in hoog-reliëf de tekst "GEGRONDVEST DOOR GENIE / ONTWIKKELD DOOR TECHNIEK". Onderlangs het rugvlak in hoog-reliëf de tekst "OPGEDRAGEN DOOR EDESCHE BEDRIJVEN EN BELANGSTELLENDEN JUNI 1938". Signatuur middels ingemetselde keramische gevelsteen in rechter zijleuning waarop in hoog-reliëf de tekst "BROUWER'S AARDEWERK LEIDERDORP".

Waardering

Het GEDENKTEKEN, in de vorm van een ZITBANK, is van algemeen belang:

- het object heeft cultuurhistorische waarde als illustratie van de vooraanstaande en geaccepteerde plaats die de kunstzijdefabriek zich in 1938 in sociaal-economisch opzicht heeft verworven. Als zodanig getuigt de bank van het belang van de vestiging voor de sociale, economische, culturele en ruimtelijke ontwikkelingen van Ede en omgeving. Daarnaast is het object in typologisch opzicht van belang als bijzondere vorm van gedenkteken.
- het object heeft kunsthistorische waarde als een laat en karakteristiek product uit de fabriek van de bekende pottenbakker en keramist Willem Brouwer en vanwege de grote verscheidenheid aan toegepaste materialen, met name de indertijd vernieuwende sierkeramiek;
- het object heeft stedenbouwkundige en ensemblewaarde vanwege de logische situering op een voor bezoekers en voorbijgangers goed zichtbare locatie nabij het poortgebouw en de spoorlijn Arnhem-Utrecht.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Industrie

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument